

Basisnotitie Doorontwikkeling Expertteam Midden-Limburg

Van terug naar de tekentafel naar de toekomstbestendige Expertteamtafel

Inhoud

1. Aanleiding.....	3
2. Waar staan we nu?	4
3. Waar willen en móeten we naartoe?	5
3.1 Doelstelling en opdracht van het ET	5
3.2 Landelijke kaders en ontwikkelingen	6
4. Wanneer moeten en willen we daar zijn?.....	8
5. Wat moeten we daarvoor doen?	8
5.1 Mandaat.....	13
5.2 Een nieuwe rol voor de voorzitter / procesregisseur.....	13
5.3 Werving leden en voorzitter	14
5.4 Inrichten bestuurlijke stuurgroep.....	14
5.5 Concrete deelnemers aan het Expertteam en de bestuurlijke stuurgroep.....	14
5.6 Monitoring en specifiek de ‘rode draden rapportages’	15
5.7 Inrichten werkproces.....	15
6. Hoe gaan we dit betalen?.....	15
6.1 Raming van de kosten	16
6.2 Dekking	16
6.3 Begroting.....	16
6.4 Verdeelsleutel over de 7 Midden-Limburgse gemeenten – kosten per gemeente.....	16
6.5 Financiën / inkomsten vanaf 2022 – een vooruitblik	17
Bijlage 1 Notitie Borging Expertteams jeugd in alle regio’s	18
Bijlage 2 Middelen naar aanleiding van afspraken VNG-Rijk aanpak problematiek jeugdzorg.....	22

1. Aanleiding

Sinds 2018¹ zijn gemeenten verplicht om een expertteam (ET) in te richten voor zorgvragen met complexe problematiek met als doel voor een jeugdige ongeacht de complexiteit van de zorgvraag tijdig passende hulp te organiseren.

Sinds de oprichting van de eerste ETs, nu ca. 3 jaar geleden, heeft het landelijk Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) de expertteams gevolgd, ondersteund en geëvalueerd. Uiteindelijk heeft dit geleid tot recent gepubliceerd werkboek. Het werkboek dient de regionale teams te ondersteunen in een doorontwikkeling. Zo zijn in dit werkboek benodigde taken en werkprocessen voor een goed functionerend ET opgenomen. Dit werkboek heeft niet alleen de functie om een goed functionerend ET op te zetten, maar biedt ook handreiking om dit team mee te nemen in een continu lerend proces en doorontwikkeling, aangezien dit cruciaal is gebleken in een jeugdstelsel dat ons ruim 6 jaar na de decentralisatie nog steeds iedere dag voor nieuwe uitdagingen lijkt te stellen.

Een extra ondersteuning aan de ETs is sinds 2020 in gang gezet door de landelijke sturing op de inrichting van de zogenaamde Expertisecentra (naar aanleiding van een motie in de 2^e kamer). De 8 Expertisecentra krijgen vorm op hogere schaal dan de formele jeugdzorgregio's. Voor Limburg is er sprake van een Expertisecentrum op provinciaal niveau, oftewel voor de provincie Limburg.

Deze notitie is geschreven vanuit deze versterkte focus op de ondersteuning van jeugdigen met complexe zorgvragen, waar in de huidige praktijk geen pasklare oplossing voor is én houdt rekening met het gegeven dat er ook vanuit het Rijk extra middelen aan gemeenten worden toegekend om de ETs te versterken.

In de notitie gaan we dieper in op de huidige situatie van het ET, de recent uitgevoerde evaluatie, de landelijke ontwikkelingen, maar vooral de stappen die wij voorstellen om het ET Midden-Limburg door te ontwikkelen.

¹ De plicht tot het inrichten van een expertteam is opgenomen in de "spelregels transformatiefonds" horend bij het landelijk actieprogramma Zorg voor de Jeugd.

2. Waar staan we nu?

Sinds 2018 kent Midden-Limburg² een ET, met als doel passende zorg te vinden voor elk kind. Hoewel iedere jeugdzorgregio een eigen ET dient te hebben (dus één ET voor MLO en één voor MLW) hebben we vanwege efficiëntie en samenwerking ook destijds al gekozen een team voor heel Midden-Limburg ingericht: de beide jeugdzorgregio's kennen immers dezelfde aanbieders en het ET blijkt in staat de kinderen uit beide jeugdzorgregio's te kunnen 'behappen'.

Het ET is specifiek in het leven geroepen om met experts (gedragswetenschappers) van de grootste aanbieders in onze regio³ en de belangrijkste toegangen⁴ de meest complexe problematieken op te pakken en van een oplossing op maat te voorzien. Complex betekent hierin in ieder geval 'vastgelopen' in het vinden of samenstellen van deze best passende oplossing. Het gaat om casussen waarin normaliter al uitgebreid overleg heeft plaatsgevonden tussen aanbieders, maar de oplossing om wat voor reden dan ook niet wordt gevonden of het proces hier naartoe stagneert.

Tot nu toe was de kernfunctie van het ET het bieden van *consultatie en advies*. De inbrenger van de casus (meestal één van beide toegangen) kan de complexiteit op tafel leggen en het ET consulteren op mogelijke oplossingen. Het ET formuleert hierin een advies op de vraag van de inbrenger.

Het ET is eind 2020 geëvalueerd met de deelnemers van het expertteam. In het kort wordt de meerwaarde van het expertteam door alle deelnemers erkend. Deelnemers vinden elkaar ook buiten het team makkelijker. Ook kan het ET bijdragen aan het vinden van een oplossing van complexe casuïstiek. Echter het gezamenlijk komen tot de maatwerkoplossing, waarin aanbieders op maat een uniek aanbod bieden aan de jeugdigen en het systeem is tot nu toe nog lastig. Hierdoor wordt de inbrenger van de casus van advies voorzien, maar een oplossing blijft vaak nog uit.

Hiervoor is een veelheid aan redenen aan te wijzen, die we nu in de herinrichting proberen op te lossen.

Hierbij kan onder meer gedacht worden aan:

- Het ontbreken van formele mandaat-, maar sterker nog naleven van mandaatafspraken bij zowel aanbieders als gemeenten. Beide partijen scharen zich nog lang niet altijd achter de oplossing van het ET, terwijl dit bij de start van het ET wel als belangrijk punt werd genoemd;
- Er is onvoldoende gestuurd op competenties van de deelnemers. Een nieuw profiel en werving moet nadrukkelijker aandacht besteden aan de competentie om 'buiten de box' te willen en durven denken;
- Het ontbreken van een monitoring die daadwerkelijke rode draden kan signaleren die kunnen leiden tot structurele verbeterlagen. De monitoring was met name casusgericht;

² Eis was in ieder geval dat binnen iedere jeugdzorgregio een ET werkzaam zou moeten zijn. De regio's MLO en MLW hebben er met het oog op het feit dat er veelal sprake is van dezelfde aanbieders én schaalgrootte afwegingen voor gekozen één ET voor beide regio's samen in te richten.

³ Normaliter wordt met het begrip 'regio' de formele jeugdzorgregio bedoeld, dit betekent voor Midden-Limburg 2 jeugdzorgregio's MLO en MLW. Aangezien ervoor gekozen om 1 ET in te richten voor beide regio's samen, moet voor het begrip 'regio' in dit kader Midden-Limburg worden gelezen.

⁴ Aanbieders: Mutsaersstichting (GGZ), Rubicon (J&O), Koraal (LVB), PSW (LVB), Met GGz (GGZ) en VvGi (GGZ). Toegangen: CJG en BJZ.

- En misschien wel één van de belangrijkste punten: het ontbreken van procesregie (nu landelijk ook als basisvoorwaarde benoemd). Het belangrijkste werk van het ET begint immers eigenlijk pas ná het ET-overleg. Dan moet de uitvoeringspuzzel van de gemaakte afspraken daadwerkelijk worden gelegd en dit vraagt om aanjagen, opvolgen, tussentijdsweer opnieuw 'de koppen bij elkaar', etc.

Het invullen van enkel de functie consultatie en advies is daarmee ook onvoldoende gebleken om tot daadwerkelijke oplossingen te komen in complexe casussen en nog belangrijker om deze oplossing vervolgens ook tot uitvoer te (laten) brengen.

Overigens staan we daarin in onze regio niet alleen en is er inmiddels landelijk draagvlak om de teams door te ontwikkelen en de ontwikkelpunten op te pakken. Hiervoor worden door het landelijk OZJ ook handreikingen via het eerder genoemde werkboek gedaan. Ook wordt het OZJ regelmatig 'ingevlogen' als procesversneller in het oppakken van een casus. Niet om werk structureel over te nemen, maar ook te helpen als ET zélf sterker te staan in het aanpakken van complexe casussen.

Naast de genoemde doorontwikkeling, heeft de evaluatie ook geleerd dat er meer aandacht nodig is voor de invulling van randvoorwaarden, zoals de rol van ouders, privacy, monitoring en mandaat.

Aantallen kinderen nu en in de toekomst in het ET

Momenteel wordt er gemiddeld 1 casus per week besproken (het team vergadert 1 maal per 2 weken en behandelt dan 2 cases). Met alle genoemde verbeterpunten, een toenemende bekendheid van het ET (en daardoor lagere aanmelddrempel), het wegvallen van de werkzaamheden van het OZJ in complexe casuïstiek en het besef dat we nu al zien dat de oorzaken voor het vastlopen zo divers kunnen zijn, dat deze ook niet met 1 actie structureel kunnen worden opgelost, verwachten we alleen nog maar meer een toename van de instroom.

3. Waar willen en móeten we naartoe?

3.1 Doelstelling en opdracht van het ET

De VNG heeft met haar leden afspraken gemaakt over de inrichting van regionale ET's en deze uitgewerkt in een separate notitie (bijlage 1).

Het expertteam zal niet langer puur een consultatie en adviserende functie (1) hebben, maar zal zich verbreden met procesregie (2) signaleren en adviseren (3) en leren van complexe zorgvragen (4). Deze vier functies vormen samen de kern van de borgingsnotitie Expertteams (landelijk kader), welke onder de kop 'landelijke kaders en ontwikkelingen' nog zal worden toegelicht.

Met deze verbreding wordt niet alleen voor elk kind passende hulp gerealiseerd, maar wordt ook geleerd van de complexe casuïstiek en haar ontstaansgeschiedenis. Op deze manier worden signalen zichtbaar die worden opgepakt om de samenwerking binnen de regio en zorglandschap te versterken.

Inhoudelijk

Inhoudelijk willen we een sterk en transparant team dat daadwerkelijk in staat is de meest complexe problematieken bij de kop te pakken, de complexiteit op een zodanige manier te doorbreken dat er een oplossing op maat kan worden gevonden. Een oplossing die op de vraag gericht is, en niet op het aanbod. Juist wanneer er een grote mate van complexiteit in het spel is, lijkt de behoefte om toch enigszins vast te houden aan 'wat we hebben' (aanbod stapelend).

Het is als het ware een reflex om toch maar te kunnen helpen, om in een situatie die al complex is, nog iets concreets te kunnen bieden. Echter, in de praktijk is gebleken dat juist het bestaande en 'kant en klare' aanbod zelden (meer) voldoet en dat er juist andere zaken van het ET worden gevraagd om de best passende oplossing te vinden. En dat begint bij een ET dat in staat is om creatief buiten de kaders van de eigen organisatie te denken en de vraag echt als startpunt te nemen en niet het aanbod.

Inhoudelijke verbeteringen leiden tot financiële besparingen

Deze uitspraak is stellig. Deze stelligheid kunnen we nog niet onderbouwen, maar laat zich 'met boerenverstand' niet moeilijk beredeneren. In het ET zien we nagenoeg altijd gezinnen waarbij niet alleen al heel lang hulp is betrokken, maar ook een soms verbazingwekkende hoeveelheid zorg tegelijk. En waar het resultaat nog steeds als onvoldoende wordt benoemd, immers, anders waren ze niet op de tafel van ET gekomen.

Sneller een oplossing op maat vinden en realiseren, ook als deze oplossing in eerste instantie duurder lijkt, zou niet alleen inhoudelijk aan kwaliteit moeten winnen, maar ook financieel gunstig moeten uitpakken. Uiteraard zullen we dit goed monitoren.

Daarnaast is inhoudelijk geconstateerd dat een doorbraak in een complexe casus niet alleen afhankelijk is van de inbreng op het vlak van de jeugdhulp. Het succes van de oplossing zit niet zelden ook in de vraag hoe goed we in staat zijn om daadwerkelijk tot een integrale oplossing te komen voor problematiek die zich zelden beperkt tot het jeugdhulpdomein. De complexiteit van de casus is zelden alleen maar gelegen in 'kindproblematiek', maar we zien regelmatig dat het hele gezin worstelt en met vraagstukken te maken heeft die ook op de andere levensdomeinen zijn gelegen, zoals werk en inkomen, wonen en dagbesteding. Oplossingen zullen dan ook steeds meer in samenhang met deze domeinen en in samenspel met de hierin werkzame partners moeten worden gevonden.

We zien dit onderdeel als een cruciale succesfactor. Tegelijk zien we ook dat dit weer een heel scala aan nieuwe uitdagingen met zich meebrengt die vooral gelegen zijn op het ontschotten van deze domeinen. Uitgangspunt is dan ook om eind 2021 een 'jeugdhulpproof' ET te realiseren, vanaf 2022 staat de verbinding met de andere domeinen als prioriteit op de agenda.

Naast deze inhoudelijke constatering, zijn er zoals gesteld ook *landelijke ontwikkelingen* die de doorontwikkeling van Expertteams onderschrijven en zelfs 'voorschrijven':

3.2 Landelijke kaders en ontwikkelingen

- Notitie Borging expertteams jeugd in alle regio's (VNG, eind 2020), zie bijlage 1
Iedere regio dient een ET te hebben, daarnaast worden er ook een 4-tal functies aan toegevoegd, te weten:
 - Consultatie en advies:
Een regionaal expertteam kan door zowel een professional als een ouder of kind om advies gevraagd worden rondom een complexe zorgvraag. In principe kan een regionaal expertteam op alle vraagstukken een antwoord geven.
 - Procesregie:
Complexe zorgvragen die zijn vastgelopen op de inhoud (niemand weet wat de oplossing is) of op de samenwerking tussen partijen kunnen worden losgetrokken door het regionaal expertteam. Zij hebben hiervoor de functie procesregie ingericht aan de hand van vier stappen: aanmelding/triage, overleg over de zorgvraag (gezamenlijke analyse en planvorming), monitoren en afschalen/afsluiten van de gemaakte plannen.

De rol van de procesregisseur is ervoor te zorgen dat alle hulpverleners/ partners die nodig zijn voor een doorbraak tot een gezamenlijk plan komen en dit ook uitvoeren. In dit plan zijn het doel, de rollen en taken duidelijk beschreven en vindt er monitoring op de uitvoering plaats. De melders, ouders en jongeren worden bij het overleg over de zorgvraag uitgenodigd.

- Signaleren en adviseren:

Het expertteam maakt periodiek een analyse van de aangedragen en opgepakte complexe zorgvragen. Deze rapportage gaat in op gesignaleerde ontwikkelingen en knelpunten. De ontwikkelingen en knelpunten worden voorzien van een advies. Deze analyse wordt onder de aandacht bij de lokale en, waar nodig, de landelijke bestuurders en partners, en de nog op te zetten regionale expertise centra/ netwerken. Dit betekent dat er basisgegevens over de aangemelde en opgepakte zorgvragen (bij functie 1 en 2) moet worden geregistreerd.

- Leren van complexe zorgvragen:

De opgepakte complexe zorgvragen worden met enige regelmaat geëvalueerd. Deze evaluaties zijn gericht op het bespreken van zowel de samenwerking als de inhoudelijke knelpunten/oplossingen. De uitkomsten van deze evaluaties worden vervolgens vertaald naar adviezen richting de moederorganisatie van de betrokken melders en hulpverleners.

Naast evaluaties van complexe zorgvragen kan geleerd worden in de vorm van intervisie, en collegiale peerreviews tussen expertteams. Deze leervormen zijn primair gericht op het verbeteren van de eigen werkwijze van het expertteam en de expertisecentra/netwerken.

- Proeftuin registratie en monitoring van het OZJ

Door het OZJ is een proeftuin opgezet om de registratie en monitoring van de ETs te versterken. Het ET Midden-Limburg neemt deel aan deze proeftuin. Uit de eigen evaluatie werd dit verbeterpunt al genoemd, waardoor het ET als koploper in deze proeftuin deel kan nemen.

Met deze proeftuin wordt een basisset van monitoringsinformatie aangeleverd en in een handzame vorm gegoten.

De verwachting is dat deze basisset naar verloop van tijd in meer of mindere mate als verplichting zal worden opgelegd aan Expertteams, aangezien landelijke monitoring en benchmarking van de resultaten van de Expertteams wordt verwacht. Deze monitoring moet niet alleen helpend zijn om de voortgang op casusniveau te volgen, maar moet ook voldoende (management)opleveren om een 'rode draden analyse' te maken die beleidsontwikkeling kan ondersteunen;

- De komst van de bovenregionale Expertisecentra

In een landelijk dekkend netwerk zijn er 8 Expertisecentra opgericht (één voor de provincie Limburg, met Roermond als accounthoudende gemeente), waarbij het regionale ET als een 'voorportaal' kan worden beschouwd. M.a.w. aan het invoeren van de hulp van het Expertisecentrum voor een casus, gaat gebruikelijk een afweging in het regionale ET vooraf. Ook dit 'dwingt' de versterking van het ET min of meer af. Het Expertisecentrum zal het ET bij een verzoek om ondersteuning immers altijd de vraag terug stellen of en wat het ET er zelf al aan heeft gedaan. Overigens is deze nauwe betrokkenheid ook 'andersom' een voordeel voor het Expertisecentrum, aangezien het ET hiermee inzicht geeft in de aard van de vragen en knelpunten en daarmee input kan geven voor inrichtingsaspecten van het Expertisecentrum;

- Afbouw van de taken van het OZJ (Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd)

Al een aantal jaren komen complexe cases niet zelden op het bureau van de landelijke politiek terecht. Het OZJ wordt ingeschakeld om met deze cases aan de slag te gaan. Echter, zo werd landelijk geconstateerd: jeugdhulp is gedecentraliseerd naar gemeenten en jeugdzorgregio's, dan zijn deze ook in feite verantwoordelijk en zouden zij in staat moeten zijn deze cases zelf op te pakken. Eind 2021 zal het OZJ naar verwachting dan ook stoppen met het oppakken en oplossen van deze cases en ligt de bal bij het regionale ET;

- De Kamerbrief van 22 april 2021 (Afspraken VNG-Rijk aanpak problematiek jeugdzorg) onderkent de grote rol die Expertteams zouden moeten hebben in de aanpak van de meest complexe cases en stelt dan ook incidentele budgetten ter beschikking om deze ET's voor het eind van 2021 conform de vereiste functies klaar te stomen (verwachtingen zijn € 255 mln aan de algemene uitkering toe te voegen).

4. Wanneer moeten en willen we daar zijn?

Vooraf uit de landelijke kaders is af te lezen dat we uiterlijk eind 2021 een stevig ET willen hebben staan. De middelen om hiertoe te komen zijn immers voor 2021 toegekend, de ondersteuning van het OZJ houdt 2021 op en nog afgezien van deze kaders, verdienen de kinderen in onze regio ook echt een ET dat doorbraken in de complexe situatie kan realiseren. Een team dat in staat is daadwerkelijk zorg op maat te leveren en dat erger kan voorkomen.

5. Wat moeten we daarvoor doen?

De lijst met acties is uitgebreid. In tabel 1 staan de thema's en actiepunten genoemd, verdeeld naar de volgende onderwerpen:

- Sturen en besturen;
- Deelnemers van het ET;
- Taken / functies van het ET;
- Randvoorwaarden functioneren van het ET.

Per actiepunt zal waar nodig een korte toelichting worden gegeven, de deadline wanneer dit punt grofweg klaar dient te zijn én het gremium dat over dit punt dient te besluiten.

Overigens wordt er ten tijde van het schrijven van deze notitie ook ingezet op ondersteuning op deze thema's voor betrokken beleidsmedewerkers in de vorm van het volgen van workshops bij en sparringssessies met het OZJ. Daarmee kunnen de actiepunten door gemeenten 'goed beslagen ten ijs' worden opgepakt.

Een aantal actiepunten uit de tabel zullen ná de tabel nog wat nader worden toegelicht. Met als doel dit actiepunt nader te definiëren en de concrete uitwerking ervan te specificeren.

(In het verleden is wel eens gebleken dat bepaalde begrippen verschillend werden uitgelegd.)

Tabel 1

Thema	Actie	Wie	Toelichting	Wanneer in 2021	Besluit door
Sturen en Besturen					
Ambtelijke werkgroep	Inrichten ambtelijk werkgroep (1)	MLW: Gonnie Poell MLO: Lotte Prevo, Esther Bouten	- Besluitvormingsproces coördineren - Acties realiseren	Juni	Kennisname BT MLO / MLW
Doelstelling, taken en visie ET	Herijking positie, doelstelling, taken & verantwoordelijkheden, houding & gedrag deelnemers (in principe nemen we de landelijke opdracht over)	Ambtelijke werkgroep	Opstellen basisnotitie (sociaal document)	Juni -juli	Collegebesluit 7 colleges ML
Opdrachtgever	Inrichten bestuurlijke werkgroep (1)	Voorstel door ambtelijke werkgroep	Taken: - 2-3 keer per jaar bespreken rode draden analyse - Opschalingsgremium bij knelpunten Samenstelling wordt nader uitgewerkt: Voorstel is i.i.g.: - 1 portefeuillehouder namens MLO - Idem voor MLW - Beleidsondersteuning uit beide regio's - Bestuurlijke afvaardiging aanbieders (deelnemers)	Aug	Afvaardiging ph via Bestuurlijke Stuurgroep MLO en MLW Overige deelnemers in onderling overleg door partijen te bepalen

			- Bestuurlijke afvaardiging toegang (deelnemers) - Afvaardiging beleid gemeente		
Deelnemers ET					
Profiel deelnemers organisaties	Opstellen profiel deelnemers	Ambtelijke werkgroep	Deelnemers dienen te passen bij de meer uitgebreide opgave van het ET	Juni	BT MLO / MLW
Deelnemende organisaties	Bepalen relevante deelnemers organisaties	Ambtelijke werkgroep	Welke partners / willen we in ieder geval aan tafel hebben	Juni	BT MLO / MLW
Tijdelijk voorzitter + 'eerste vingerroefening' invulling procesregie	Werving/oplossing tijdelijke voorzitter	Ambtelijke werkgroep	Huidige voorzitter stopt per 1 juli. Uitgangspunt: Met de herinrichting van nieuwe deelnemers zal ook de hierbij passende voorzitter moeten worden geworven. Echter, in de tussentijd dient de 'ET-winkel' gewoon open te blijven	Juni	N.n.t.b. afhankelijk van wervingsprocedure
Werving deelnemers	Werving deelnemers bij gekozen organisatie	Organisatie door ambtelijke werkgroep	Sollicitatieprocedure → Subactie afstemmen met P&O	Sept	N.n.t.b.
Werving structureel voorzitter + procesregisseur	Werving voorzitter, gecombineerd met de functie van procesregisseur		Zie functie F2	Sept	
Taken en functies van het ET (bron: notitie Borging expertteams jeugd in alle regio's (VNG, eind 2020)) Eerste aanzet: per thema nog nader uit te werken.					
Functie 1: Consultatie en advies	Geen specifieke actie noodzakelijk	N.v.t.	Gerealiseerd		
Functie 2: Procesregie	Opstellen profiel	Ambtelijke Werkgroep	combinatie van voorzitter en procesregisseur	Sept	N.n.t.b.

Functie 3: Signaleren en adviseren	Opstellen opzet rode draden rapportage	N.n.t.b.	Monitoring is ingericht: op basis hiervan opzet maken voor rode draden,	Juli - sept	N.n.t.b.
Functie 4: leren	N.n.t.b.	N.n.t.b.	N.n.t.b.	Juli - sept	N.n.t.b.
Randvoorwaarden functioneren ET					
Mandaat	Uitwerken mandaatafspraken en laten vaststellen	Ambtelijke werkgroep	Vastleggen dat ET mandaat heeft om de oplossing te bedenken en dat deze wordt overgenomen door: - Gemeenten, betaling op basis van woonplaatsbeginsel - Organisaties/ aanbieders: acties bedacht door medewerker aan tafel hebben mandaat binnen eigen organisatie		Beslispunt met vaststelling basisnotitie in 7 ML-gemeenten Bestuurlijke stuurgroep ET
Werkproces	Werkproces nader verfijnen	Voorzitter / procesregisseur	Er is reeds een werkproces opgesteld, maar nader verfijnen op het vlak van met name zorgopvolging. (aanmelding is reeds geïmplementeerd) Documenten opstellen met in ieder geval aandacht voor: - Proces van screening, tot aanmelding, behandeling, zorgopvolging, evaluatie - Privacy - Ouders aan tafel	Okt (dan pas nieuwe voorzitter verwacht)	Ambt werkgroep, bestuurlijke werkgroep?
Financiën	Dekking kosten (zie paragraaf 'hoe gaan we dat betalen?')		Via colleges middelen uit meicirculaire vrij laten maken voor: - Vergoeding ET - Budget maatwerkoplossingen		Beslispunt met vaststelling basisnotitie in 7 ML-gemeenten

Rode draden rapportage	- Monitoring inrichten - Opstellen format voor de rode draden rapportage	Ambtelijke Werkgroep	Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van: - Basisset monitoring - Rode draden rapportages van het OZJ en het tOLCC (Team Omgaan en Leren van Complexe Casuïstiek)	Juni - Juli	
Communicatie			Gefaseerd communiceren over bestaan, functie en beschikbaarheid van het expertteam, inhoudelijke boodschap bepalen en de verschillende ontvangers		

5.1 Mandaat

Bij de start van het ET is genoemd dat het ET een mandaat zou moeten krijgen voor het uitvoeren van de hier geadviseerde oplossing. Daarmee wordt bedoeld:

- De teamleden aan tafel moeten mandaat namens hun eigen organisatie hebben om in het advies ook aanbod van de eigen organisatie aan te bieden, ook als dat wellicht niet helemaal in het bepaald product is te 'vangen';
- Gemeenten zijn uiteindelijk op basis van het woonplaatsbeginsel verantwoordelijk voor de bekostiging van de oplossing, waarbij het mandaat behelst dat de oplossing van het ET niet opnieuw ter discussie wordt gesteld. Ook wanneer (een deel van) deze oplossing gelegen is *buiten* het domein van de jeugdhulp. Indien dit mandaat door de individuele gemeente niet gegeven wordt, wordt van deze gemeente verwacht zelf deel te nemen aan de bespreking in het ET.

Beide mandaten zijn niet formeel geregeld.

Wanneer het mandaat stevig verankerd wordt, zal dit ten ook gunste komen van de snelheid van de realisatie van maatwerkoplossingen.

Uitgangspunt is dat gemeenten zélf verantwoordelijk zijn (op basis van het woonplaatsbeginsel) voor het financieren van de maatwerkoplossing die er in het ET wordt samengesteld. In veel gevallen zal dit ook kunnen op basis van de reeds bestaande contracten. Met een verstevigd ET is het de bedoeling dat oplossingen steeds meer op maat zullen zijn, steeds beter afgestemd op de daadwerkelijke vraag van het gezin en steeds minder het aanbod als uitgangspunt. Of de huidige contracten en financiering dan nog steeds kunnen voldoen, zal nog moeten worden gezien en zal deel uitmaken van de leercyclus (bijv. een constatering dat aanbod ontbreekt).

5.2 Een nieuwe rol voor de voorzitter / procesregisseur

Met de doorontwikkeling van het Expertteam en met name de nieuwe taken en eisen die hiermee gepaard gaan, zal er ook een andere invulling van de voorzittersrol plaatsvinden. Op dit moment is de voorzitter enkel technisch voorzitter en ontbreekt in totaliteit de rol van procesregie. Terwijl juist dezer rol het verschil moet maken in het daadwerkelijk realiseren van de oplossing. We kiezen ervoor om de rol van technisch voorzitter en procesregisseur te combineren. De voorzitter is bij iedere casus goed op de hoogte van de gemaakte afspraken en kan prima als aanjager fungeren bij het realiseren van deze afspraken. Dit betekent uiteraard dat niet alleen het aantal uren aanzienlijk zal moeten worden uitgebreid (het technisch voorzitterschap vraagt relatief véél minder uren dan de procesregie), maar dat ook nadrukkelijk het profiel voor deze functie zal worden aangepast.

Extra aandacht voor verslaglegging ten behoeve van monitoring

In de praktijk is gebleken dat het goed vastleggen en opvolgen van afspraken cruciaal is om de voortgang te kunnen blijven bewaken. De volgende taken worden minimaal als noodzakelijk gedacht: inplannen / organiseren van de reguliere ET-overleggen en de stuurgroep, maar ook de tussentijdse overleggen van de subgroepen, het vastleggen van de gemaakte afspraken, het invullen van de monitor en het ondersteunen van onder andere de beleidsmedewerkers en relevante betrokkenen met het opstellen van de rapportages op basis van deze monitoring. Deze taken worden aan deze nieuwe rol gekoppeld.

5.3 Werving leden en voorzitter

De voorzitter heeft op dit moment 4 uur per week beschikbaar, dit wordt in de nieuwe rol als procesregisseur en voorzitter niet langer als realistisch beschouwd. De hogere inzet van uren is gewenst om ook het proces rondom de casus te kunnen volgen, aanjagen en verscherpen, zodat partners tot een maatwerk oplossing komen. Daarnaast zal er een toenemend aantal cases op het ET verwacht (door de toenemende bekendheid, maar ook door de grotere rol en verantwoordelijkheid die bij dit team wordt neergelegd). Ook dit rechtvaardigt een toename van het aantal ter beschikking te stellen uren voor de voorzitter.

De inzet van de voorzitter en de leden is bepalend voor het functioneren van het expertteam. De belangrijkste randvoorwaarden van cruciaal belang zijn: draagvlak voor de nieuwe koers, duidelijkheid over rol / taak en hier invulling aan kunnen geven, gegeven mandaat invullen, de juiste competenties hebben zoals “out of the box” denken en kijken. In de “nieuwe koers” van het expertteam gaan deze randvoorwaarden opnieuw en anders ingevuld worden. Dit betekent dat de huidige personen die organisaties in het expertteam vertegenwoordigen niet automatisch de juiste personen zijn. Voorgesteld wordt een werving te doen voor deelname aan het expertteam waarin gezocht wordt naar de juiste mix van persoonlijke kwaliteiten en vertegenwoordiging van de gewenste expertise/organisatie. Specifiek voor de voorzitter geldt ook nog dat het aantal uren uitgebreid gaat worden (de huidige voorzitter heeft om deze reden de functie al neergelegd). Met het doorontwikkelde expertteam willen we daarom alle te selecteren organisaties aan tafel de mogelijkheid geven om de ‘vacature’ voor het expertteam lid uit te zetten binnen hun organisatie.

5.4 Inrichten bestuurlijke stuurgroep

Door het inrichten van een bestuurlijke stuurgroep voor het expertteam wordt beoogd om op organisatieniveau draagvlak te hebben voor: een gezamenlijke verantwoordelijkheid, het hogere doel, deelname, het mandaat, de beslissingen en invulling van alle randvoorwaarden van het expertteam. Deze bestuurlijke stuurgroep wordt de opdrachtgever voor het expertteam, de inrichting, het functioneren en het jaarlijks evalueren. Tevens is dit ook het gremium waaraan analyses, trends en rapportages worden voorgelegd en wat als opschalingsgremium dient wanneer er knelpunten zijn in het functioneren van het expertteam, dan wel de realisatie van de uitvoering van de hier gekozen maatwerkoplossingen.

5.5 Concrete deelnemers aan het Expertteam en de bestuurlijke stuurgroep

De samenstelling van de Bestuurlijke Stuurgroep behelst de bestuurders van de deelnemende organisaties aangevuld met een portefeuillehouder uit beide jeugdzorgregio's (hierbij worden de portefeuillehouders van Roermond en Weert voorgesteld).

De deelnemende organisaties zijn vooral geselecteerd op grootte (grotere organisaties hebben ook relatief veel kinderen in zorg), verdeeld over de drie domeinen binnen de jeugdhulp (Jeugd- & Opvoedhulp (J&O), Licht Verstandelijke Beperking (LVB) en GGZ (geestelijke gezondheidszorg)) de mogelijkheid om tot concrete uitvoering te komen. We komen dan tot de volgende organisaties die we vooralsnog (zonder dat dit in beton gegoten is) zullen uitnodigen: het CJG, de Mutsaersstichting, Vincent van Gogh Instituut, Met GGZ, Rubicon, Koraal, PSW, Anacare en Jeugdhulp Xtra. Daarnaast zal ook gestart worden om deelname van een vertegenwoordiging uit het onderwijs te realiseren.

5.6 Monitoring en specifiek de 'rode draden rapportages'

Zoals eerder benoemd neemt het ET Midden-Limburg deel aan de proeftuin registratie en monitoring, waardoor de beschikbare gegevens op casusniveau sterk in kwaliteit zijn en worden verbeterd door het gebruik van het landelijk instrument. Op dit moment worden op basis van de casussen zeker ook 'rode draden' gevonden, waar vervolgacties voor nodig zijn. Hierbij valt te denken aan missend zorgaanbod, maar ook verbeteringen in samenwerking, mandaat en financiën. Het is belangrijk dat in het doorontwikkelde ET een proces wordt ingericht, waardoor deze signalen kunnen worden opgepakt. Ook het leren van de casussen voor de dagelijkse zorgpraktijk in deze regio en daarbuiten dient te worden belegd in het ET.

5.7 Inrichten werkproces

Hoewel momenteel de stap 'aanmelding' in het werkproces is gerealiseerd, zullen er een aantal zaken in het werkproces toegevoegd en nader uitgewerkt moeten worden (mede om de procesregie goed te kunnen invullen). Hierbij kan worden gedacht aan:

- Screening: iemand die goed beoordeelt of er al genoeg werk door de inbrenger is gedaan aan de voorkant (voorzitter);
- Zorgopvolging: wanneer moet de casus terug op ET, we laten niet los voordat we zien dat de oplossing is gerealiseerd én dat deze ook werkt;
- Leren van de casus gedurende het proces en achteraf. Zit ook in monitoring, maar hier specifiek op de casus, terwijl de monitoring breder leereffect heeft, namelijk ook de rode draden analyse.

Daarnaast zal in dit werkproces ook expliciet aandacht worden geschonken aan:

- Privacy (AVG-proof);
- Ouders aan tafel (uitgangspunt is dat we altijd met ouders praten in plaats van over ouders, maar dit betekent ook dat het ET hierop voorbereid moet zijn).

6. Hoe gaan we dit betalen?

Momenteel zijn de kosten van het ET zélf redelijk beperkt: enkel de voorzitter wordt vergoed voor ca. 4 uren per week. De hele notitie ademt echter wel uit dat dit zeker niet voldoende zal blijven. Er wordt meer, veel meer van een ET verwacht om het verschil uit te maken voor het kind én ook op toekomstige zorgkosten voor kinderen te besparen (zie hiervoor ook paragraaf 3 over de verwachte financiële besparingen).

Hoewel de middelen incidenteel in 2021 worden toegekend, zullen de uitgaven voor ons ET nauwelijks in 2021 plaatsvinden. Het stappenplan laat duidelijk zien dat er nog geworven dient te worden voor de belangrijkste kostenposten, zoals de voorzitter / procesregisseur.

Verwachting is dat het ET begin 2022 goed staat en dan structurele kosten kunnen worden verwacht. Om enige stabiliteit te geven aan dit team, beogen we voor 2 jaar dekking te vinden.

6.1 Raming van de kosten

De kosten van het ET bestaan met name uit de kosten van een voorzitter / procesregisseur, de administratieve ondersteuning een maatwerkbudget (onder nog op te stellen voorwaarden).

Er wordt vooralsnog niet voor gekozen om de deelnemers te vergoeden omdat:

- Het samen verantwoordelijk zijn voor het oplossen van complexe casuïstiek moet meer algemeen gedachtengoed worden en worden gezien als deel van het reguliere werk;
- Het faciliteren van het ET op zichzelf mag als ondersteunend worden beschouwd: immers wanneer dit ET niet werd gefaciliteerd zou dit betekenen dat de deelnemende aanbieders zélf procesregie moeten organiseren, overleggen moeten plannen, etc.

6.2 Dekking

Met de in paragraaf 3 genoemde Kamerbrief wordt reeds vermeld dat er incidenteel voor het doel 'Wachttijden specialistische jeugdzorg' 255 mln aan de algemene uitkering voor 2021 zal worden toegevoegd. Hiervan maakt het Expertteam expliciet deel uit en wordt ook al zodanig uitgewerkt in de Kamerbrief (zie bijlage 2).

In de meicirculaire wordt op dit moment van deze 255mln een bedrag van 200 mln naar gemeenten overgedragen. Inmiddels is berekend wat dit betekent voor de beide regio's in MLO en MLW: respectievelijk is er een bedrag van € 1.536.000 en € 930.000 voor dit doel opgenomen.

6.3 Begroting

In volgende tabel een concept begroting op basis van geraamde kosten en dekking zoals toegelicht.

Posten	Toelichting	Inkomsten	Uitgaven
MLO	Meicirculaire	1.536.000	
MLW	Meicirculaire	930.000	
Voorzitter / procesregisseur	€ 100 (uurtarief) x 24 (uren per week) x 105 (weken) (13 weken in 2021, 46 weken per jaar voor de jaren 2022, 2023)		€ 252.000
Totaal		2.466.000	
Over		2.214.000	

6.4 Verdeelsleutel over de 7 Midden-Limburgse gemeenten – kosten per gemeente

Bij het berekenen van de kosten per gemeente, wordt de verdeelsleutel 'aantal inwoner' gehanteerd.

Gemeente	Aantal inwoners	% (afgerond)	Kosten
Maasgouw	23.947	10	€ 25.200
Echt-Susteren	31.751	13	€ 32.760
Roerdalen	20.580	9	€ 22.680
Roermond	58.763	25	€ 63.000
Weert	50.011	21	€ 52.920
Nederweert	17.171	7	€ 17.640
Leudal	36.045	15	€ 37.800
Totaal	238.268	100	€ 252.000

6.5 Financiën / inkomsten vanaf 2022 – een vooruitblik

Inmiddels is bekend gemaakt dat er vanaf 2022 extra middelen ter beschikking worden gesteld voor het jeugd domein. De eerste geluiden zijn dat het om een landelijk bedrag van 1,9mld zou gaan.

Echter, er vindt nog nadrukkelijk onderhandeling plaats tussen diverse partijen, aangezien er spanning staat op het feit dat met deze extra middelen ook extra taken en voorwaarden aan gemeenten worden overgedragen, waarbij gemeenten al enkele jaren kampen met (forse) tekorten.

De vraag ligt dan ook op tafel dat ook aandacht moet zijn voor deze tekorten alvorens nieuwe taken bij gemeente neer te leggen en nieuwe eisen aan de beschikbare middelen te verbinden.

Hoe het één en ander uitpakt, is momenteel nog niet te voorspellen. Het laat wel zien dat er budgetten worden opgehoogd en dat ook hier het vraagstuk van de complexe casuïstiek aandacht heeft. Kortom, het voorstel dat met deze basisnotitie voor ligt en dat ook dringend wordt ingezet via de Kamerbrief voor 2021, zal naar alle waarschijnlijkheid ook aansluiten bij of vooruitlopen op de toekomst vanaf 2022.

Bijlage 1 Notitie Borging Expertteams jeugd in alle regio's

NOTITIE

Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs

Auteur : Geert Schipaanboord
Contactgegevens : geert.schipaanboord@vng.nl, 06-10845557
Datum : 26 november 2020
Status : Ter besluitvorming

Onderwerp

Borging expertteams jeugd in alle regio's

Bestuurlijke portefeuillehouder: Eelco Eerenberg
Overige betrokken commissie(s): Geen

Vragen aan de commissie

1. Steunt u dat in alle 42 jeugdregio's de vier functies van expertteams (consulatie en advies, procesregie, signaleren en leren) op orde moeten zijn, gegeven de in deze notitie geschetste aanleidingen?
2. Stemt u in met ondersteuning vanuit het team oppakken en leren van complexe casuïstiek om regio's te helpen deze vier functies in te regelen?

Samenvatting

Aanleiding:

Medio 2017 is ingezet op het in iedere jeugdzorgregio in Nederland organiseren van een regionaal expertteam. De belangrijkste taken van een regionaal expertteam zijn: (1) een plek bieden waar de meest ingewikkelde zorg- en ondersteuningsvragen van kinderen/ouders beter worden beantwoord; (2) een bijdrage leveren aan een lerend jeugdstelsel door te leren van casuïstiek

Het team Oppakken en leren van complexe casuïstiek (tOLCC) van het ondersteuningsteam zorg voor de jeugd (OZJ) heeft in 2019 de vraag gekregen om de regionale expertteams te ondersteunen in hun (door)ontwikkeling. De aanleiding hiervoor was dat ouders contact zochten met de minister, de media en Kamerleden omdat ze geen passende jeugdhulp voor hun kind konden vinden.

De agendering van dit thema in de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs heeft vier aanleidingen:

1. Er is een enquête uitgevoerd onder expertteams. De enquête die uitgevoerd is onder de expertteams laat zien dat niet in alle regio's een expertteam is gerealiseerd, en dat op niet alle plekken de vier functies van een expertteam zijn geborgd.
2. De realisatie van expertisecentra/netwerken noopt extra tot goed functionerende regionale expertteams.
3. De landelijke ondersteuning loopt eind 2021 af, en dan moet er een volwaardige aanpak staan.
4. Het rapport van de inspectie over de GI's wat recent verschenen is, roept op tot een doorbraakaanpak voor kinderen met een maatregel die geen passende jeugdhulp krijgen. In de bestuurlijke afgestemde reactie wijzen we dan op de inzet van expertteams, maar dan moeten ze er wel staan.

Ad 1. De resultaten van de enquête en de landelijk aangemelde casuïstiek

In de periode maart tot juni 2020 is middels een enquête een verdiepende inventarisatie uitgevoerd

om meer inzicht te krijgen in de huidige positie en werkwijze van de regionale expertteams. De basis van deze enquête waren 4 functies zoals noodzakelijk geacht voor het goed kunnen oppakken van ingewikkelde vragen van kinderen in de eigen regio, te weten:

1. Consultatie en advies
2. Procesregie
3. Signalering
4. Leren

Van de 42 jeugdregio's hebben 34 jeugdregio's de enquête ingevuld. De uitslag van de inventarisatie laat zien dat de meerderheid van de regionale expertteams de vier voorgestelde functies op één of andere wijze invult: 85% geeft aan de functie consultatie en advies in te vullen; 75% de signaleringsfunctie; 60% de procesregie functie; en 59% geeft invulling aan de functie leren. De manier waarop de functies ingevuld worden, verschilt per regio. Daarnaast zijn er verschillen in de samenstelling van de teams, het mandaat dat zij hebben en de werkrelatie die zij hebben met de gemeenten. Ook is in een aantal regio's op dit moment geen regionaal expertteam actief. Dit aantal is niet gelijk aan het aantal jeugdregio's dat de enquête niet heeft ingevuld. In een aantal regio's wordt bewust op een andere manier (zonder expertteam) gewerkt. Daar waar de vier functies geborgd zijn in deze werkwijze en voor een ieder, ook voor ouders en kinderen, in de regio duidelijk is waar de complexe casuïstiek kan landen hoeft dit geen probleem te zijn

Ad 2. Samenwerking in en met de expertisecentra

De urgentie voor deze doorontwikkeling neemt verder toe doordat een achttal gemeenten gestart is, in overleg met omliggende jeugdregio's, met de inrichting van expertisecentra/netwerken. Deze centra moeten bijdragen aan het oplossen van die complexe zorgvragen van een (relatief kleine) groep met complexe problematiek waarvoor het nog niet lukt passende hulp te organiseren. In het werkgebied van de verschillende centra zijn ook regionale expertteams actief. De expertisecentra en expertteams zijn (deels) communicerende vaten, waarbij de expertisecentra de expertteams kunnen versterken om tot passende oplossingen te komen in complexe situaties. Hoe beter de expertteams georganiseerd zijn, hoe makkelijker de aansluiting tussen de expertteams en het expertisecentrum kan worden georganiseerd.

Vanuit het tOLCC wordt aan de expertteams en aan de projectleiders van de expertisecentra ondersteuning aangeboden in de vorm van regionale beelden rondom casuïstiek die bij het tOLCC is binnengekomen, regionale beelden over de stand van zaken rondom de ontwikkeling van de expertteams en het faciliteren van gesprekken over deze regionale beelden. Eén van de elementen die hierbij aan bod komt is welk "basisniveau" er bij de expertteams in een bepaalde regio aanwezig moet zijn om goed te kunnen samenwerken in het expertisecentrum. Een gezamenlijk beeld over de functionaliteiten van de expertteams dat bestuurlijk gedragen wordt is hierbij helpend.

Ad 3. De landelijke ondersteuning loopt in 2021 af

Het gevolg van het nog onvoldoende invullen van de vier functies en het ontbreken van randvoorwaarden voor expertteams zorgt er onder andere voor dat er vragen rondom casuïstiek bij tOLCC blijven komen. Ter illustratie: medio oktober 2020 zijn er al 300 vragen van kinderen, ouders of professionals bij tOLCC aangemeld. Het is van begin af aan de opzet geweest dat het tOLCC ondersteunend is aan een regionale aanpak, dat vraagt om voldoende functionerende expertteams. Om een soepele overgang mogelijk te maken naar het moment dat het tOLCC eind 2021 haar werkzaamheden overdraagt naar alle jeugdregio's is een stevigere, meer eenduidige doorontwikkeling van expertteams noodzakelijk. Het tOLCC kan ondersteunen bij het inrichten van een volwaardige aanpak. Daarvoor is in ieder geval een gezamenlijk beeld over de functionaliteiten en een aantal randvoorwaarden nodig.

Ad 4. Rapport van de inspecties over de GI's

Op 15 oktober is er een tussenrapportage van de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) gepubliceerd rondom de stand van zaken van de verbeteragenda's van de Gecertificeerde Instellingen (GI's). De conclusies komen kort samengevat neer op de volgende punten:

- De vaststelling dat kinderen te lang moeten wachten op een jeugdbeschermer na het uitspreken van een rechtelijke maatregel.

- Teveel kinderen met een rechtelijke maatregel moeten te lang wachten op noodzakelijke zorg.

Ter verbetering wordt op dit moment gewerkt aan de organisatie van een doorbraakmethode waarbij voor onderdeel 2 (ontbreken zorgaanbod) de expertteams een actieve rol krijgen in het realiseren van zorg voor kinderen met een beschermingsmaatregel. Dit vraagt op korte termijn een behoorlijke inspanning van de genoemde netwerken.

De vier functies van een expertteam

Een regionaal expertteam bevat idealiter de volgende vier functionaliteiten, waarbij het primaat ligt op de functionaliteit procesregie. De functies laten zich als volgt omschrijven:

1. Consultatie en advies

Een regionaal expertteam kan door zowel een professional als een ouder of kind om advies gevraagd worden rondom een complexe zorgvraag. In principe kan een regionaal expertteam op alle vraagstukken een antwoord geven.

2. Procesregie

Complexe zorgvragen die zijn vastgelopen op de inhoud (niemand weet wat de oplossing is) of op de samenwerking tussen partijen kunnen worden losgetrokken door het regionaal expertteam. Zij hebben hiervoor de functie procesregie ingericht aan de hand van vier stappen: aanmelding/triage, overleg over de zorgvraag (gezamenlijke analyse en planvorming), monitoren en afschalen/afsluiten van de gemaakte plannen.

De rol van de procesregisseur is ervoor te zorgen dat alle hulpverleners/ partners die nodig zijn voor een doorbraak tot een gezamenlijk plan komen en dit ook uitvoeren. In dit plan zijn het doel, de rollen en taken duidelijk beschreven en vindt er monitoring op de uitvoering plaats. De melders, ouders en jongeren worden bij het overleg over de zorgvraag uitgenodigd.

3. Signalering en adviseren

Het expertteam maakt periodiek een analyse van de aangedragen en opgepakte complexe zorgvragen. Deze rapportage gaat in op gesignaleerde ontwikkelingen en knelpunten. De ontwikkelingen en knelpunten worden voorzien van een advies. Deze analyse wordt onder de aandacht bij de lokale en, waar nodig, de landelijke bestuurders en partners, en de nog op te zetten regionale expertise centra/ netwerken. Dit betekent dat er basisgegevens over de aangemelde en opgepakte zorgvragen (bij functie 1 en 2) moet worden geregistreerd.

4. Leren van complexe zorgvragen

De opgepakte complexe zorgvragen worden met enige regelmaat geëvalueerd. Deze evaluaties zijn gericht op het bespreken van zowel de samenwerking als de inhoudelijke knelpunten/oplossingen. De uitkomsten van deze evaluaties worden vervolgens vertaald naar adviezen richting de moederorganisatie van de betrokken melders en hulpverleners. Naast evaluaties van complexe zorgvragen kan geleerd worden in de vorm van intervisie, en collegiale peerreviews tussen expertteams. Deze leervormen zijn primair gericht op het verbeteren van de eigen werkwijze van het expertteam en de expertisecentra/netwerken. De wijze waarop deze functionaliteiten worden ingevuld is mede afhankelijk van de regionale context van het expertteam.

Belangrijke randvoorwaarden voor de effectiviteit van een expertteam

Naast een gezamenlijk beeld over de functionaliteiten is het invullen van een tweetal randvoorwaarden nodig om de effectiviteit van (de inzet van) een expertteam te vergroten. Ten eerste zullen in de jeugdregio's afspraken gemaakt moeten worden welke zorgvragen bij het expertteam opgepakt zullen worden. Het zal in ieder geval over complexe zorgvragen moet gaan, d.w.z. zorgvragen op meerdere leefgebieden waarbij meerdere partijen nodig zijn om de oplossing te realiseren en waarbij de problemen beïnvloed worden en/of impact hebben op het gezin. Uiteraard is hier ruimte voor de couleur locale. In een regio kunnen afspraken gemaakt worden dat naast het oppakken van dergelijke zorgvragen de opdracht van het expertteam ook andere elementen behelst, zoals bijvoorbeeld het toetsen van uithuisplaatsingen.

Ten tweede zullen afspraken gemaakt moeten worden over de inbedding van de expertteams in de lokale overlegstructuur. De expertteams moeten ergens hun bevindingen, knelpunten en bijbehorende adviezen kunnen agenderen anders staan ze er "alleen" voor en dan kunnen ze

uiteindelijk de meest ingewikkelde casuïstiek niet (helpen) oplossen. Dit geldt voor zowel de individuele casuïstiek als de rode draden die zij zien door de casuïstiek heen. Dit betekent ook dat het lokaal mogelijk is om te escaleren (ambtelijk en bestuurlijk) als dit nodig is om oplossingen te realiseren.

Bijlage 2 Middelen naar aanleiding van afspraken VNG-Rijk aanpak problematiek jeugdzorg

Incidentele middelen 2021 Onderdeel	2021 (mln)	Omschrijving maatregel	Hoe?
A Acute problematiek		130	
Aanpak vastgelopen acute zorgketen	50	Tijdelijke uitbreiding (ambulante en klinische) crisiscapaciteit zodat aan de grote zorgvraag (mede door corona) tegemoet gekomen wordt.	Nieuwe SPUK
Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen	15	De doorbraakaanpak en de pilots vereenvoudiging Jeugdbescherming die al ingericht zijn, worden verbreed en regionaal uitgerold om de jeugdigen en gezinnen die nu vast zitten in het systeem snel te helpen.	Toevoeging doorbraakproject en pilots via SPUK (waarvan 2 mln voor nationale ondersteuning)
Ombouwing separatuieruimten	5	Ombouwen van gesloten instellingen om separate diensten gezamenlijk aan te kunnen bieden.	Toevoeging aan SPUK voor Vastgoedtransitiefonds
POH jeugd GGZ2	10	Deze POH-jeugd GGZ biedt huisartsenzorg aan jongeren met lichte ggz-problematiek. Hierdoor kunnen meer jongeren laagdrempelig in de huisartsenpraktijk geholpen worden. Dit levert op termijn een besparing op.	Toevoeging aan algemene uitkering
Kleinere leefgroepen	50	Passend maken van accommodaties om de leefomstandigheden van kwetsbare jeugdigen te verbeteren (3M-voorzieningen).	Toevoeging aan SPUK voor Vastgoedtransitie
B Aanpak wachtlijstproblematiek en gerelateerde verdringing		483	
Wachttijden specialistische jeugdzorg	255	Aanpak langdurige wachttijden voor regionaal ingekochte specialistische jeugdzorg	Algemene uitkering en bestuurlijke afspraken
Verdringing + (lichte) jeugdzorgproblematiek	228	Bijdrage voor gemeenten om verdringing tegen te gaan en bijdrage wachtlijstproblematiek (lichte) jeugdzorg.	Toevoegen aan algemene uitkering (inclusief consultatiefunctie ggz)
Totaal		613	

[...]

B. Aanpak wachttijden (incl. verdringing a.g.v. voorkomen van onverantwoorde wachttijden)

Dit deel richt zich op meer regie op het beperken van de oplopende onverantwoorde wachttijden i.c.m. de escalatie van de wachtlijsten a.g.v. de toegenomen en geëscaleerde zorgvraag door corona. Dit bedrag (€ 255) is gebaseerd op een landelijke extrapolatie van de wachtlijstproblematiek (bij regionaal ingekochte jeugdhulp). **Daarmee heeft dit bedrag twee dimensies:**

- Daar waar bij specialistische jeugdhulp wachttijden zijn die boven een redelijke norm stelt het de (samenwerkende) gemeenten in staat de wachtlijsten terug te brengen naar de norm. Dit vereist een actieve inzet van gemeenten in een goede samenwerking met zorgaanbieders.
- Daar waar bij de specialistische jeugdhulp de wachttijden reeds zijn teruggebracht tot op of onder de norm is dat veelal ten koste gegaan van andere noodzakelijke uitgaven dan wel lastenstijgingen en bieden de extra middelen soelaas om die verdringing te compenseren.

De raming is gebaseerd op het bedrag dat nodig is voor het in zorg nemen van de kinderen die bij regionaal ingekochte specialistische jeugdzorg onnodig lang wachten op zorg. Aangezien er geen landelijk beeld is, is dat cijfer gebaseerd op een extrapolatie van de via de VNG door gemeenten aangeleverde input. Daarnaast wordt de snelheid waarmee kinderen in zorg genomen kunnen worden beïnvloed door het corona-effect waarbij we rekening hebben gehouden met de effecten van corona op de zorgbehoefte en het zorgproces in de nasleep van de crisis.

Passend hulp tijdig realiseren is een grote opgave, zeker als het gaat om kinderen in kwetsbare situaties waarbij zij en hun omgeving vaak intensieve hulp nodig hebben. Hier is al veel inzet op geweest, maar het blijft onverminderd nodig. Denk hierbij aan de doorontwikkeling van expertteams, het oppakken van complexe casuïstiek door een team binnen het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd en de inzet van de doorbraakaanpak rondom de Gecertificeerde Instellingen. Tegelijkertijd zien we dat de wachttijden ernstig zijn toegenomen, mede vanwege een geëscaleerde zorgvraag door corona. Hiervoor slaan Rijk, gemeenten en aanbieders de handen ineen om gezamenlijk te zorgen dat kinderen en gezinnen de juiste zorg op de juiste plek krijgen.

In overleg met betrokken partijen zullen onderstaande contouren van een wachttijd-aanpak worden uitgewerkt. **Met de impuls van 255 mln wordt ingezet op:**

- **Intensiveren van het oppakken van complexe casuïstiek;**
- Terugbrengen van wachttijden op basis van een goed inzicht en overzicht

Intensivering oppakken complexe casuïstiek

In de afgelopen periode hebben Rijk en VNG verschillende afspraken gemaakt om het oppakken van complexe casuïstiek te verbeteren. De intensivering heeft de volgende focus:

- De doorontwikkeling van de expertteams intensiveren zodat elke regio eind 2021 een goed functionerend expertteam heeft waarin de functies consultatie en advies, procesregie, signaleren en adviseren en leren van complexe zorgvragen geborgd zijn;
- Ik expertteam heeft mandaat en doorzettingsmacht om ervoor te zorgen dat de jeugdige de afgesproken hulp daadwerkelijk krijgt en in geval van wachttijd aan de jeugdige passende overbruggingszorg geboden wordt;
- Elk expertteam registreert per casus in ieder geval de vastgestelde basisset indicatoren. Op basis hiervan vindt kwantitatieve en kwalitatieve feedback plaats vanuit het expertteam naar de (boven)regionale inkoop opdat de noodzakelijke hulp beschikbaar is en de regio in staat wordt gesteld hierop te sturen.

[...]

Bron:

Afspraken Aanpak problematiek jeugdzorg, bijlage bij Kamerbrief Afspraken VNG-Rijk aanpak problematiek jeugdzorg (22 april 2021)